

Kettéválik a bíróságok igazgatása és az ítélkezés

Rövidesen megalakul az Ideiglenes Bírói Tanács: 17 tagjából 11-et már megválasztott a megyei bírósági elnökök testülete, illetve a Magyar Jogász Szövetség bírói tagozata. A további öt bíró és egy közjegyző az igazságügy-miniszter felérésére vesz részt a munkában.

A testület létrehozásának körülményéről Szigeti Ágnes, az Igazságügyi Minisztérium főosztályvezetője az MTI munkatársának elmondta: A készülő alkotmány elfogadásával új, korszerű bírósági szervezet jön létre. A független, autonóm bírósági szervezetekben élesen különválnak a bíróságok igazgatása és az ítélkezés. Ez utóbbi egységet a Legfelsőbb Bíróság, az igazgatás demokratizmusát és ellenőrzését pedig a bírók által választott testületek, a bírói tanácsok biztosítják.

Ilyen tanács működne a jövőben országosan, valamint — amennyiben az alkotmány negyedik cikkének szerkezetéről rendelkezik — a felsőbbbíróságok (ítélőtáblák) mellett. A tanácsoknak véleményező, javaslattevő és egyetértési joga lesz

a bíróságok igazgatását, szervezetét és költségvetését meghatározó kérdésekben, továbbá személyi ügyekben. Am addig is, amíg — az alkotmány szellemében — megszületik a bíróságokról szóló új törvény, ideiglenes jelleggel megalakul az országos bírói tanács, amely a jogszabály megalkotásáig, legkésőbb a jövő év végéig működik.

A konzultatív tanácsadó testület — amelynek tagjai eredeti beosztásukat természetesen megtartják — véleményét nyilvánít majd minden, a bírósági szervezettel, az ott dolgozó élet, és munkakörülményeit érintő kérdésekben.

A jelenleg hatályos bírósági törvény az igazságügy-minisztérium bizonyos jogokkal ruházta fel, a bíróságok működéséhez szükséges személyi és anyagi feltételek biztosítása, a bíróságok igazgatása körében (többek között ő nevezi ki a bíróságok vezetőit). E jogkörét lényegében maga a miniszter korlátozta azzal, hogy létrehívta az Ideiglenes Bírói Tanácsot, amelynek véleményét, egyetértését kéri minden, a bíróságokat érintő lényeges döntése előtt.

Huszonöt vámos év

Szívélyes hangulatú önszejövetel színhelye volt tegnap a Vám- és Pénzügyőrség megyei parancsnoksága. Egykori tanítványai és munkatársai köszöntötték Remák Gézát 65. születésnapján, aki 25 éves szolgálat után 10 évvel ezelőtt megyei parancsnokként ment nyugdíjba. Az eseményen jelen volt Balogh György vezérőrnagy, az országos parancsnokság helyettes vezetője. Az összegyűlték közül egyedül ő vallhatta magát körön kívülnek, a többiek közvetlen munkatársai, illetve tanítványai voltak az ünnepeltnek.

A régmúlt felemlítésén túl természetesen a ma aktuális új vámrendelkezések is szóba kerültek néhány gondolat erejéig. Balogh György véleménye szerint a módosított vámszabály már komform az európaival, és ha nem is a világútlevelel egy időben, de mindenképpen korábban is indokolt lett volna — ilyen tartalmú — bevezetése. Úgy gondolja, hogy kereskedelempolitikai hibák sorozata is szerepet játszott abban, hogy az új vámrendelkezések ilyen nagy indulatokat kavartak.

Formaidőzítés

Fura szerzet a magyar. Főként az a része, amely már szerzett valamit. Törvényesen ugyan, de a rákényszerített kiskapuk miatt ma is fél. Jobb csöndben lenni, nem kell nagydobra verni még a sikert sem. Hátha újabb irigyek születnének általa. A sajtó különösen veszélyes játékszer, ki tudja, kik, s milyen szemüvegen át olvasnák az írást.

A kisszövetkezet elnöke barátságosan fogadott, mint ember, nem lehettem számára ellenszenves. De a foglalkozásom az veszélyes: beszélgetünk, hisz oly sok minden kívánczik ki az emberekből, de kiméljem meg attól, amit másfél éve „elkövettem”, ne írják róluk. Nem ígértem semmit, de úgy döntöttem, hogy név és helyszín nélkül, mégis szívoló jelenségről.

Partnerem, mintha hájjal kenetgetne: korrekt volt az akkori cikk, minden úgy igaz, ahogy megfogalmaztam. Még új megrendelők is jelentkeztek. De hát akkor mi a baj? Kiderült, hogy az ellenőrző hatóságok is olvasnak újságot. Őket is kíváncsivá tettük. Vizsgálódások, szemlék követték egymást. Igaz, lényeges elmarasztalás sem történt, de macerás dolog az ilyesmi. A jó bizonyítványt is magyarázni kell, s az is igaz, hogy a készen mindig lehet hibát találni. Ha minden előírást szó szerint betartana a dolgozó ember, hát megnézhetné, hogy mire halad a munkájában.

De lássuk, mik azok a titkok, amelyről talán jobb nem beszélni. A kisszövetkezet elnöke hajdan maszek volt, majd gémmkát szervezett. Kiderült, nehéz elfogadtatni magukat a megrendelő nagyvállalatokkal, kereskedelmi cégekkel, ha nincs jogi személyiségük. No meg, a kölönadóért sem lelkesedtek. Két éve úgy nézett ki, a kisszövetkezeti forma az az ösvény, amely kivezeti őket az erdőből. Hitel indultak az új formának, s úgy érezték, a saját érdekükkel is egybevág a fölülről jött biztatás; a nyereséget hagyják bent a termelésben, akkumuláljanak, s invesztáljanak. Jobb gépeket vettek, melyekkel precízebb munkadarabokat tudnak gyártani. Kellene még most is egy-két masina, tárolószín, de mégsem folytatják az elkezdett utat.

Ugyanis ez a húsz ember annak idején a saját tőkéjét és munkaerejét, sőt eszközeit is behozta a „közösbe”, de úgy, hogy tudta, mi az egészről az övé. Az államtól egy árva petákot sem vártak. S ha nem vártak, nem is kaptak. Aztán jött a központi nagy ötlet. A közös munka árán szerzett javakat oszthatatlan vagyonként kell elkönyvelni. Az ok, nem tudom, mi lehetett, talán még mindig a tulajdonformák rangsorolása: a szövetkezeti magasabb rendű a magánál. Igen ám, de ha valaki kél a cégtől, vagy ha, ne adj’ isten, megszűnik a vállalkozás, ezt a vagyonsrészt nem lehet felosztani a tagok között. Emiatt újra format váltának, olyat, amely tényleg kivezet az erdőből, s az elnök százaival, nyéro is egyben. Még nem kötelezték el magukat, a leglényegesebb szempont: a betett vagyónával bárki, bármikor rendelkezhesen. S van még egy kívánságuk: hagyják már azt az embert dolgozni, aki akar. Nem aki szeret, mert annak mindegy, ha már önmagáért szereti a munkát.

Csupa nagyvállalattal állnak kapcsolatban, s ez előrevetíti az egyoldalúság lehetőségét. Egy, a sajtóban címzett észrevétel vagy panasz komolyan visszautthat. Mert ha pénz nincs is, de önértet vagy talán gőg, az azért van. A szónak, sőt még az írásnak is, vajmi kevés a hitele. Jött a megrendelő, rimánkodott, pár nap alatt csinálják már meg azt az alkatrészt, amin az egész szerkezet exportja múltott. Hét végén ráhajtottak, s az óhaj teljesülhetett. Igaz, a szabályos „papírmunkára” előzetesen nem jutott idő. Aztán jött a vevő árajánlata, fele összeggel, mint amit megbeszéltek. Nem rossz alkupozió, a termék akkor már az országból is „kilépett”. Nemcsak fura szerzet a magyar, de némelyik makacs is. Jelentős árendeményt tettek: akkor vigyék ingyen, ha az árát nem tudják vagy nem akarják kifizetni!

Aztán ott a másik kérdés. Mennyiben felelős ez a húsz ember a restriktív pénzügypolitikáért, hogy a nemzetközi porondon jegyzett nagyvállalatok sorban állnak a banknál. Még novemberi számla is akad, amit nem fizettek ki. Az elfogadható egymillió helyett 3 millió a vevők tartozása. Emiatt kell nekik hitelt felvenni. A kamatot nem az állam, hanem az esztorgagép mellett álló fizeti.

Külföldi kapcsolattal is próbálkoztak. De kiderült, aki nyélbe akarta ütni az üzletet, többet akart keresni rajta, mint ami az effektív munkát végzőnek maradt volna. Ekkor újabb fura emberi tulajdonság ütközött ki rajtuk, az önbecsülés. Nem hagyják magukat fejős tehénnek nézni.

A fejlesztésből kimaradt egy év. Az 1988-as eredményt kiosztották. Túlfizették magukat, s úgy kalkulálták, hogy az adót az oszthatatlan vagyon fedezze. Az állam is elégedett lehet, megkapja a neki járó összeget. Ők is nyugodtak, a fizetések révén visszavették a pénzüket, amit az „államosítás” előtt, naivan, a fejlesztésre spóroltak. Ha meglesz az új, nevesített vagyonrészt szavatoló forma, ismét előkerül ez az összeg a „szalmazsákokból”. Ugyanis új gépekre, s tárolószíne nagy szükségük van.

Mint ahogy egy kikövezett útra is a mostani hepehupa helyén. Az utca lakossága is jól járna, a tanács is, vagyis az itt élők. Megépítették volna a saját költségükre, de a saját, adózott, nyereségük terhére már nem. A szabály ezt diktálta, így az út ma is gidres-gödörös. Most azon spekulálnak, milyen jogcímen segíthetnek úgy a tanácsnak, hogy az, e szívésség ellenértékéért, megépítse az utat. Közbevettem, ha majd az általuk befizetett adó egy része itt maradhat a településen, akkor ez már nem lehet gond. Azt mondták, naiv vagyok. Az itteni befizetés sohasem lesz akkora, hogy elegendő legyen a tanácsnak, központi támogatásra akkor is rászorul. Ha többet fizetnek be itt, akkor a visszafizetés lesz kevesebb. S ennek a pénznek ezeregy a helye, s nem biztos, hogy befelé e rövid utcaszakasz.

Hogy mindezekből mi lesz, mondjuk, újabb másfél év múlva? Ígértem, visszamegyek megkérdezni. S ha szóba akarnak vagy mernek állni velem, közhírré teszem. A magam részéről addig hagyom őket dolgozni.

Tóth Szeles István

Raffay Ernő ellenfele lesz?

Bezárt a „festőműhely”

A közvélemény egyértelműen sikernek könyvelte el, hogy a városi pártbizottság gazdaságpolitikai titkára immár két hónapja társadalmi munkában dolgozik. Valastyán Pál, az NKfV gázüzemegységének vezetője annak idején jól tudta, az országban elsőként ő vállalta megváltozott feltételek mellett — társadalmi megbízatásként — a titkári funkciót.

— Az Ön mellékállása a pártbizottságon van?

— Egy szerződést kötötünk, melynek értelmében havonta nettó 2600—2800 forintot kapok a pártbizottsági mellékállásomért.

— A párt gazdaságpolitikája, finoman szólva, nem mondható sikeresnek. Ilyen helyzetben nem az lenne a jó, ha hozzáértő, főállású titkárok dolgoznának?

— A városi pártértekezleten kétórás vitában sem tudtuk eldönteni, melyik variáció lenne az üdvözítő. Szerintem ez az egyedüli járható út. Sajnos, a mi munkánkban messze elszakadt egymástól az elmélet és a gyakorlat. Aki a gazdaságban él, tudja, ismeri a folyamatokat, melyek nem mindig a szándékaink szerint alakulnak. Esetemben nem fordulhat elő, hogy a gazdaságot kívülről szemlélem.

— Mikor lenne ideális a párt és a gazdaság viszonya?

— A párt sokáig tulajdonosi funkciót látott el, és beleszólt a legapróbb részletekbe. A leghatékonyabb érdekeltégi formulát kell megtalálnunk ahhoz, hogy dinamizálni lehessen a gazdaságot.

— Mi ebben a párt szerepe?

— A pártnak a gazdaságban koncepciót, modellt kell alkotnia. A végrehajtásnál jelzőrendszer lehet, de nem szűrő és nem is festőműhely, ahol a fekete információkat átfestik fehérre.

— Nyilvánosság előtt hogyan jelenik majd meg az önök munkája?

— Létrehoztuk a gazdaságpolitikai és szociális munkabizottságot, melynek feladata, hogy kidolgozza a párt választási gazdaságpolitikai koncepcióját. Hat team jött létre, a munkacsoportok tagjai gazdasági igazgatók, szakértők.

— Kik a legfőbb támaszai?

— Úgy gondolom, nemcsak a funkciót, a munkát is társadalmisítani kell. Talán ezt jól bizonyítja az, hogy a városi pártbizottság gazdaságpolitikai csoportjában csupán hárman függetlenítettek. A gazdaság területén dolgozók százaival tartom a kapcsolatot, de támaszkodom természetesen a testületi tagokra is.

— Szegeden és környékén melyek a legégetőbb gazdasági feladatok?

— A cél az lehet, hogy ezen a tájon az adottságoknak megfelelő gazdasági szerkezet alakuljon ki. Szorgalmaznunk kell, hogy szűnjön meg a város gazdaságának gyarmatosítása. A

gazdaságirányításban még mindig a sztálinista modell uralkodik, melyen toldással, földással nem lehet változtatni. Az a baj, hogy a pártnak még mindig nincs határozott gazdaságpolitikai koncepciója. Műhelymunka folyik a KB-ban, az országgyűlés bizottságaiban, a vitaanyagokhoz, az előterjesztésekhez azonban nem tudunk hozzájutni. A nagy titkolózás nem hiszem, hogy jól tesz.

— Önről az a hír járja, hogy a választásokon — éppúgy, mint 1985-ben — most ismételtlen jelöltni fogják az I-es választókerületben lakók, és ellenfele Raffay Ernő lesz...

— Ezt a hírt nem cáfolhatom. B. E.

Bűvészmutatvány a pedagógusok bérével

Szakszervezeti állásfoglalás

A József Attila Tudományegyetem dolgozói felháborodással hallgatták Stark Antal művelődési államtitkár április 19-én reggel a rádióban elhangzott nyilatkozatát. Az államtitkár szerint a felsőoktatásban dolgozók átlagfizetése jelenleg 12 ezer 480 forint, és szeptember 1-jétől megközelíti majd a 15 ezret.

Reméljük, hogy a mondat második felének több lesz az igazságtartalma, mint az elsőnek: ugyanis a félrevezetően magas szám egy újabb minisztériumi bűvészmutatvány eredménye lehet. A felsőoktatásban tevékenykedő akadémikusok (nem az MM, hanem az MTA fizeti őket!) és néhány magasabb kvalifikált oktatócsoport átlagbére talán valóban eléri ezt az összeget. Sajátos módon a minisztérium „ketős könyvelést” vezet, a bér-emelés alapjául szolgáló átlagot a felsőoktatásban csak 8773 Ft-ra tartja havonként.

Egyébként a József Attila Tudományegyetem oktatóinak átlagfizetése még így is mélyen alatta marad a Stark Antal által megadott számnak. A technikai személyzet fizetése pedig még ennél is sokkal alacsonyabb.

Az ilyen közlemények azt a hamis látszatot keltik, mintha a „jól kereső” felsőoktatási dolgozók irreálisan magas bérérvetéseivel

lépnének fel. Sajnálatos, hogy egyes művelődési minisztériumi vezetők felelőtlen megnyilatkozásai értelmiséggellessé hangulatkeltésnek szolgálhatnak ürügyül.

Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete
József Attila Tudományegyetem

A tolokocsis mozgássérültnek a lépcső majdnem olyan áthághatatlanabb akadály, mint asztrolionnak a vár fal, mint alpinistának a szakadék, mint madárnak a légűr. Ezt bizonyos ügynevezett emberközpon-tú társadalmakban evidenciaként kezelik, s a tolokocsik számára külön, resz-útos följárót építenek be a fontosabb középületek lépcsőibe. Tehetők: korántsem elképesztő nagyságrendű beruházás ez, mint például egy vízlepcső, inkább csak apró figyelmesség, amely olyan természetes, hogy szót sem érdemel.

Köszö Krisztina tolokocsival közlekedő mozgássérült számára is lépcsőfokok jelentenek akadályt, s olykor a szó igen szoros értelmében: életveszélyt. Krisztina a Lenin körüti rendelői irodáján dolgozik adminisztrátorként, s naponta kétszer, reggel és es-

Krisztina és a lépcsőfokok

te meg kell küzdenie a lépcsőkkel, ha nincs mentős, aki fölviszi. Ez egyrészt nehéz, másrészt veszélyes, harmadrészt pedig alighanem szükségtelen, mert — amint Krisztina mondta — a lépcsőbe könnyűszerrel beépíthetnek egy részsütős följárót. A lépcső széles, a följáró elférne bőven, s nem Krisztina venné hasznát egyedül...

Mi a megvalósítás akadályai?

— Tavaly februárban írtam ez ügyben a tv Ablak című műsor szerkesztőségének — mondta Krisztina. — A munkahelyemre eljuttott ennek a híre, azt mondták, csak ne nagyon írogassak én seholva... Írtam aztán a tanács egészségügyi osztályára is, választ nem

kaptam. Ezután személyesen kérdeztem meg az osztály vezetőjét, semmi biztatást nem mondtott. Ezután az intézet munká- és balesetvédelmi-sével beszéltem. Közölte, 4-5 százezer forint kellene az építésre, s lejtőt a lépcsőre nem lehet konstruálni, mert a lejtési szög nagyobb lenne a kívánatosnál. Balesetvédelem szempontjából tehát nem engedélyezhető...

Óriási! „Balesetvédelem szempontjából...” És, ha a mentősök egyszer elejtik a tolokocsival együtt 80 kilós terhet?... Meg hát a Nagyáruháznál, a Vám- és Pénzügyőrségnél, a kettes körházban a lejtési szög nem gond? Az nem túl meredek? Vajon akadna-e tervező, kivitelező, aki megkonstruálná, megépítené a lejtőt?

— Egyébként — folytatta Krisztina — lenne egy másik megoldás is, létezik egy lépcsőáthidaló szerkezet — 8 lépcsőt hidal át egyszerre —, Pesten gyártják, évekkal ezelőtt két-háromszázezer forintba került. Levelet írtam ez ügyben a mozgáskorlátozottak egyesületének — a választ azóta is várom.

De ez nem minden! Alapvető és magától értetődő lenne, hogy valamennyi egészségügyi intézményt mindenki akadálytalanul megközelíthesen. A tolokocsis betegek száma több, mint gondolnánk, s nagyon sok embert csak hordágyon vihetnek föl a rendelésre. A Lenin körüti rendelőben reumatológiai rendelés is van, sok idős, nehezen mozgó beteg jár a kezelésre. Nekik sem lenne mindegy, és a cipekedő mentősöknek sem.

F. Cs.